

Spis treści

Wstęp	11
-------------	----

Część I

STOSUNKI MIĘDZYNARODOWE JAKO DYSCYPLINA NAUKOWA	13
---	----

Rozdział pierwszy

Stosunki międzynarodowe jako dyscyplina naukowa oraz jako rzeczywistość kulturowa, gospodarcza i polityczna. Wprowadzenie do teorii stosunków międzynarodowych. Podstawowe pojęcia

1. Wieloznaczność terminu „stosunki międzynarodowe”	15
2. Spór o naukowość stosunków międzynarodowych	17
3. Spór o przedmiot i istotę stosunków międzynarodowych	18
4. Definicja stosunków międzynarodowych	24
5. Funkcje nauki o stosunkach międzynarodowych	27

Rozdział drugi

Początki refleksji nad stosunkami międzynarodowymi. Pierwsze próby stworzenia teorii

1. Starożytność	31
2. Średniowiecze	33
3. Odrodzenie	38
4. Oświecenie	42
5. XIX i XX w.	45

Rozdział trzeci

Współczesne teorie stosunków międzynarodowych. Wielkie debaty

1. Wprowadzenie	49
2. Pierwsza debata	52

3. Druga debata	56
4. Trzecia debata	59
5. Teorie stosunków międzynarodowych	67

Rozdział czwarty

Autonomizacja nauki o polityce i instytucjonalizacja samodzielnej

dyscypliny stosunków międzynarodowych	83
1. Uwagi wstępne	83
2. Releksja na temat stosunków międzynarodowych w ramach politologii	84
3. Autonomizacja dyscypliny „stosunki międzynarodowe”	87

Rozdział piąty

Metody badania stosunków międzynarodowych	95
1. Pojęcie metody, techniki i narzędzi badawczych	95
2. Ogólnometodologiczne zasady poznania (wyznaczniki metodyczności)	95
3. Metody ogólnologiczne	96
4. Metody empiryczne	98
5. Metody badań teoretycznych	98

Część II

ASPEKT PODMIOTOWY STOSUNKÓW MIĘDZYNARODOWYCH	101
---	-----

Rozdział szósty

Uczestnictwo i podmiotowość prawna w stosunkach

międzynarodowych	103
1. Pojęcie uczestnictwa (podmiotowości)	104
2. Rodzaje uczestnictwa w stosunkach międzynarodowych	111
3. Problematyka instytucji uznania w stosunkach międzynarodowych	116
4. Państwa jako podmioty prawa międzynarodowego	134
5. Jednostki terytorialne <i>sui generis</i> jako podmioty prawa międzynarodowego	190
6. Jednostki nieterytorialne <i>sui generis</i> jako podmioty prawa międzynarodowego	219

7. Narody jako podmioty prawa międzynarodowego	229
8. Organizacje międzynarodowe jako podmioty prawa międzynarodowego	229
9. Osoby fizyczne i prawne jako podmioty prawa międzynarodowego	232

Rozdział siódmy

Państwa jako uczestnicy stosunków międzynarodowych	239
1. Instytucja państwa narodowego	239
2. Powstawanie państw	240
3. Upadek państw	246
4. Kryteria typologii państw we współczesnym świecie	251
5. Podstawowe cechy państw w porządku międzynarodowym	262
6. Poglądy na pozycję państwa w stosunkach międzynarodowych	269
7. Organy państwa w stosunkach międzynarodowych	272
8. Odpowiedzialność międzynarodowa państwa	284
9. Sukcesja państw	293

Rozdział ósmy

Narody i religie jako uczestnicy stosunków międzynarodowych	311
1. Uwagi wstępne	311
2. Problemy z definicją narodu	312
3. Nacjonalizm	318
4. Kwestia narodowa	325
5. Prawo narodów do samostanowienia	326
6. Religie jako uczestnicy stosunków międzynarodowych	347

Rozdział dziewiąty

Organizacje międzynarodowe jako uczestnicy stosunków międzynarodowych	361
1. Geneza organizacji międzynarodowych	361
2. Typologia organizacji międzynarodowych	366
3. Międzynarodowe organizacje rządowe (International Government Organizations – IGOs)	367
4. Międzynarodowe organizacje pozarządowe (International Non-Government Organizations – INGOs)	374
5. Funkcje i znaczenie organizacji międzynarodowych	383

Część III

ASPEKT PRZEDMIOTOWY STOSUNKÓW MIĘDZYNARODOWYCH ... 389

Rozdział dziesiąty

Konwencjonalne i niekonwencjonalne sposoby regulacji stosunków międzynarodowych 391

1. Podział regulacji stosunków między podmiotami międzynarodowymi 391
2. Pojęcie i ogólna charakterystyka regulacji konwencjonalnych 392
3. Prawo międzynarodowe 396
4. Obyczaj międzynarodowy 435
5. Regulacje niekonwencjonalne 437

Rozdział jedenasty

Struktura i ewolucja systemu międzynarodowego 441

1. System jako metoda naukowa badająca stosunki międzynarodowe 441
2. System jako rzeczywistość społeczna 444
3. Typy systemów międzynarodowych 446
4. Państwo w systemie międzynarodowym 451

Rozdział dwunasty

Prawa rozwoju i zmienności stosunków międzynarodowych 455

1. Prawo oddziaływań międzynarodowych 455
2. Prawo internacjonalizacji 457
3. Prawo współzależności międzynarodowych 461
4. Prawo instytucjonalizacji 464

Rozdział trzynasty

Polityka zagraniczna 467

1. Pojęcie polityki zagranicznej 467
2. Podmioty polityki zagranicznej 468
3. Cele polityki zagranicznej 468
4. Strategia i taktyka oraz metody i środki polityki zagranicznej 472
5. Determinanty polityki zagranicznej 473
6. Funkcje polityki zagranicznej 477

Rozdział czternasty

Spory i konflikty międzynarodowe	479
1. Pojęcie i podział sporów oraz konfliktów międzynarodowych	479
2. Główne przyczyny sporów i konfliktów międzynarodowych	485
3. Sposoby pokojowego rozwiązywania sporów międzynarodowych	488
4. Prawo międzynarodowe wobec wojny	502

Rozdział piętnasty

Bezpieczeństwo międzynarodowe	529
1. Pojęcie bezpieczeństwa międzynarodowego	529
2. Główne tendencje ewolucji bezpieczeństwa międzynarodowego do lat 90. XX w.	535
3. Perspektywy bezpieczeństwa międzynarodowego w XXI w.	541
Wybrana literatura z zakresu stosunków międzynarodowych	549
Podręczniki	549
Encyklopedie i leksykony	550
Zbiory dokumentów	550
Inne	550
Literatura obcojęzyczna	552
Czasopisma polskie i zagraniczne podejmujące problematykę stosun- ków międzynarodowych	555

Aneks

.....	569
Część I (opr. Grzegorz Skorobohaty)	570
Część II (opr. Radosław Zenderowski)	650
Spis schematów, tabel, diagramów i zestawień	665